

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี*

The Role of School Administrators in Managing Internal Resources under the
Local Organization in Pathum Thani Province

ชุติมภาพร ชาวนัว
Chutimaphorn Chaowai

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Thailand.
Email: chutimaphorn@hotmail.com

Received March 8, 2021; Revised April 12, 2021; Accepted May 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวม 290 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้แก่ การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา แสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุดได้ดังนี้ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล และด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา; แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา; การบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

* ปรับปรุงจากการประชุมวิชาการ MCU.RK. 2019.

Abstract

The research aimed to 1) study The Role of School Administrators in Managing Internal Resources under the Local Organization Patum thani Province and 2) compare The Role of School Administrators in Managing Internal Resources under the Local Organization Patum thani Province as. The samples were 290 school administrators and teachers. Krejcie and Morgan's table was used to determine the sample size. The research instrument was a questionnaire with a congruence index ranging between 0.80 -1.00 and a confidence value equivalent to 0.97. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, and standard deviation, and those used to test the hypothesis were t-test and F-test.

The research findings were as follows.

1. The school administrators had played a role in managing the internal learning sources at a high level. The result could be arranged in the order of significance: promotion and development of the personnel; policy making, supervision; supervision, follow-up and evaluation; and support and encouragement for full participation from all parties.

2. The school administrators and teachers who had different educational levels, different working experience, who worked at different sized schools and who worked under different types of the local administrative organizations held a different view on the roles of the school administrators in managing the learning sources in the schools affiliated to the local administrative organizations at a statistical significance of 0.05.

Keywords: Role of the School Administrators; Schools Internal Resources; Managing of Schools Internal Resources

บทนำ

“การศึกษาในยุค Thailand 4.0” การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 - 2561) มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของผู้เรียน เพื่อเป็นองค์ประกอบในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และเป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผนเพื่อเสริมสร้างสนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน โครงการ หรือนวัตกรรมที่เกิดจากการศึกษาหรือใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล ระบบการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี เพื่อได้ข้อมูลไปนำเสนอ

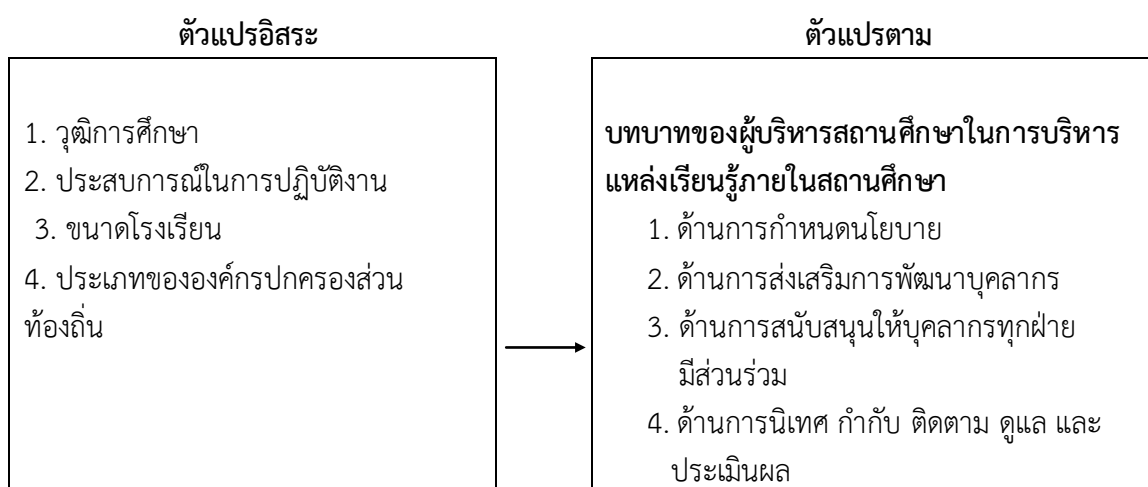
ผู้บริหารระดับต้นสังกัดประกอบการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์แก่การจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ตามแนวทางของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล และได้กำหนดตัวแปรอิสระ จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ทั้งหมดจำนวน 1,167 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี จำนวน 290 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : อ้างอิงในกัณฑ์ทัตย์ คลังพหล, 2561) ผู้วิจัยนำไปคำนวณสัดส่วนแล้วใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จากการเทียบสัดส่วนจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม เท่ากับ 283 คน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 290 คน จึงเพียงพอต่อการอ้างอิงไปยังจำนวนประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) มีเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (กัณฑ์ทัตย์ คลังพหล, 2561) ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย
2. สร้างแบบสอบถาม 1 ฉบับ ประกอบ 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ และตอนที่ 2 ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 43 ข้อ

3. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพ

3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เทคนิคประเมินผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence: IOC) กำหนดเกณฑ์ 0.60 ขึ้นไป พบว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

3.2 ความเชื่อมั่น (reliability)

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้จำนวน 30 คน แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

4. นำแบบสอบถามไปจัดทำฉบับสมบูรณ์ เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี จำนวน 290 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 1,167 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : อ้างอิงในกัณฑ์ทัตย์ คลังพหล, 2561)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ใช้การวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test for independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการบริหารแหล่งเรียนรู้โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of variance) โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับด้านที่มีความแตกต่างกันนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อไปด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) ถ้าความแปรปรวนระหว่างกลุ่มไม่เท่ากันจะใช้วิธีการของเกมส์โฮเวล Games-howell

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบ ค่าที และค่าเอฟ และเมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยทำการทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) เมื่อความแปรปรวนเท่ากัน และทดสอบด้วยวิธีการของเกมส์โฮเวล (Games-howell) เมื่อความแปรปรวนไม่เท่ากัน

ผลการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี สามารถแสดงผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการกำหนดนโยบาย	4.22	0.29	มาก	2
2. ด้านการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร	4.48	0.32	มาก	1
3. ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.18	0.26	มาก	4
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล	4.19	0.45	มาก	3
รวม	4.27	0.19	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.19$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุดได้ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.32$) 2) ด้านการกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.29$) 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.45$) และ 4) ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.26$)

การอภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากทุกด้าน อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัยในแต่ละระดับ จึงทำให้ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สอดคล้อง สนธยา พลศรี (2545) ที่ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง หน้าที่ของบุคคลตามสถานภาพหรือตำแหน่งฐานะที่ตนดำรงอยู่ บทบาทจึงเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมที่ทำให้คนที่อยู่ร่วมกันสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีได้ดี และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของถิรมนัส ยอดบุญมา (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยประเสริฐ แทนพลกรัง (2557) พบว่า ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรจะมีการพัฒนาบุคลากรโดยการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้มาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน และประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณูภา ศรีสวัสดิ์ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร และด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ดูแล และประเมิน และไม่แตกต่างกันจำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นว่า ผลการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จในการกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่จะมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณค่าในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเรณูภา ศรีสวัสดิ์ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความพร้อมทั้งในด้านงบประมาณและบุคลากรสำหรับใช้ในการจัดแหล่งเรียนรู้ได้มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก อีกทั้งสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องอดิพันธ์ อมาตยคง (2552) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครที่มีขนาดของสถานศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมวดี ยลวงค์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร เขต 2

จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรจักร ใจแก้ว (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นการตรวจสอบ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรเกียรติ งามเลิศ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นไปตามทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow : อ้างถึงใน วิภาดา คุณาวิทีกุล, 2549) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เราทุกคนต่างพยายามดิ้นรนเพื่อต่อสู้สู่จุดมุ่งหมายของตนเอง แต่เนื่องจากการที่มนุษย์มีความแตกต่างกัน ฉะนั้น การที่จะได้รับการตอบสนองถึงขั้นไหนย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคล และอาจเป็นเพราะอำนาจหน้าที่ที่กำหนดตามกฎหมายแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉรา วงษ์เอก (2548) ได้กล่าวว่า นับตั้งแต่ พ.ศ. 2523 ซึ่งรัฐบาลได้อิโณโรงเรียนประชาบาล จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คงเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียง 3 รูปแบบที่จัดการศึกษา คือ เทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 ประเภทรับผิดชอบการบริหารจัดการการศึกษาภายในพื้นที่ การจัดตั้ง ยุบ เลิก และขยายโรงเรียน รวมถึงการจัดงบประมาณการตรวจกิจการโรงเรียน และการบริหารงานบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีแสดงบทบาทต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ด้วยค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารระดับนโยบาย ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดโครงการและให้ความร่วมมือด้านการจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอพร้อมสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ

2. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการกำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ในข้อผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน โดยจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ดำเนินงานตามโครงการการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้รอบคอบโดยมีหน่วยงานจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล ในข้อผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ครูสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีที่

หลากหลาย มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดทราบ

3. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น ผู้บริหารระดับนโยบาย ควรส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม พร้อมอำนวยความสะดวกในการใช้แหล่งเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า ควรวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
2. จากผลการวิจัย พบว่า ควรศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
3. จากผลการวิจัย พบว่า ควรวิจัยเชิงลึกคุณภาพเรื่องการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
4. ควรวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ฤทัย คลังพหล. (2561). *วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา*. ปทุมธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ถิรมนัส ยอดบุญมา. (2551). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เบญญาภา อินตะวงค์. (2556). *การบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอำเภอบาง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ปฐวี มณีวงศ์. (2558). *การบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดแพร่ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2558). *การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- เพลินทิพย์ ตาแก้ว. (2553). *การพัฒนาสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตอำเภอมะสา จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มณฑิพย์ ทรงกิตติไพศาล. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- รัฐเขต ศรีเกื้อกุล. (2552). การศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนบ้านทรายทอง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.
- เรณูภา ศรีสวัสดิ์. (2560). การบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดอ่างทอง (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วรจักร ใจแก้ว. (2554). การศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557). บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟ
ฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้
จากแหล่งเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อดิพันธ์ อมาตยคง. (2552). การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรสงคราม (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัคราวุฒิ จันทะแสง. (2557). การบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อุมาวดี ยลวงค์. (2553). สภาพปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษابุรีรัมย์ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Keefe, D. D. (2003). A Case Study of the Integration of a Video Learning Center at an Elementary
School. *Dissertation Abstracts International*, 64 (5), 1613-A.
- Turner. J. H. (2002). *The Structure of Sociological Theory*. Illinois: Dancy Press.